

ဓမ္မအသိဖြင့် အကျိုးရှိရှိနေမည်

အမှတ်စဉ်(၈၂)

အနတ္တလက္ခဏသုတ်အနှစ်ချုပ်

အဝုဓမ္မာ ဗလှိုဝာ
အရှင်နန္ဒမာလာဘိဝံသ (Ph.D)

မှတ်တမ်း

သာသနာတော်နှစ် ၂၅၅၄ ခုနှစ်၊ ကောဇာသက္ကရာဇ် ၁၃၇၂ ခုနှစ်၊ ဒုတိယဝါဆိုလဆန်း(၃)ရက်၊ ၂၀၁၀ ခုနှစ်၊ ဇူလိုင်လ(၁၄)ရက်နေ့၊ ရန်ကုန်တိုင်း၊ မရမ်းကုန်းမြို့နယ်၊ သာသနာရေးဝန်ကြီးဌာန၊ ဇေယျသီရိဗိမာန်တော်အတွင်း ဆင်ယင်ကျင်းပပြုလုပ်အပ်သည့် ဓမ္မသဘင်အခမ်းအနား၌ အနန္တငါးပါး ဦးထိပ်ထားလျက် မိဘဘိုးဘွားများနှင့် ဦးတင်စိုးတို့အားရည်စူး၍ ဒေါ်ခင်လှမိသားစု (ကိုကျော်သင်း ဆေးဆိုင်၊ မင်္ဂလာတောင်ညွန့်မြို့နယ်၊ မင်္ဂလာဈေး) ၏ အမတဒါန၊ ဓမ္မဒါနအဖြစ် ဟောကြားအပ်သော "အနတ္တ လက္ခဏသုတ် အနှစ်ချုပ်" တရားဒေသနာတော်။

* * *

အနတ္တလက္ခဏသုတ်အနှစ်ချုပ်

ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ ဘုရားရှင် ကိုယ်တော်မြတ်ဟာ "သစ္စဒေသနာ"

ဓမ္မစကြာတရား ဟောကြားပြီးတဲ့ နောက်မှာ ဗာရာဏသီမြို့အနီး ဘေးမဲ့ပေးထားတဲ့
ဣသိပတန တောမှာ ပဉ္စဝဂ္ဂီ တို့နှင့် အတူတကွ ဆက်လက်သီတင်းသုံးတော်မူတယ်။

"သစ္စဒေသနာ" ကို ဝါဆိုလပြည့်နေ့မှာ ဟောကြားပြီး

ဝါဆိုလပြည့်ကျော်(၁)ရက်နေ့မှာ ထို "သစ္စဒေသနာ" ကိုပဲ

ဆက်လက်ရှင်းလင်းဟောကြားခြင်းဖြင့် သစ္စာလေးပါးတရားကို ပဉ္စဝဂ္ဂီငါးပါးထဲ မှာ
ပါတဲ့ ဒုတိယရဟန်းတော် " ရှင်ဝပ္ပ " သောတပန်ဖြစ်သွားတယ်။ ဆက်ပြီး

မြတ်စွာဘုရားက နည်းလမ်းညွှန်ပြ ဆုံးမဟောကြားတဲ့အခါမှာ လပြည့်ကျော် (၂)

ရက်နေ့မှာ "ရှင်ဘဒ္ဒိယ" လပြည့်ကျော်(၃)ရက်နေ့မှာ "ရှင်မဟာနာမ"၊ လပြည့်

ကျော်(၄)ရက်နေ့မှာ "ရှင်အဿဇိ" တို့အသီးသီး သောတပတ္တိမဂ် သောတပ္ပိဇိလ်ကို

ရရှိပြီး သောတပန်ဖြစ်သွားကြတယ်။

သူတို့ရဲ့ သဒ္ဓါတရားတွေ ခိုင်မာသွားပြီ။ သစ္စာလေးပါးနဲ့ ပတ်သက်ပြီး

ရှင်းရှင်းလင်းလင်း သိသွားကြပြီ။ သံသယဆိုတာလုံးဝ မရှိကြတော့ဘူး။ မှားယွင်းတဲ့
အယူအဆဆိုတာလည်း လုံးဝ မရှိကြတော့ဘူး။ အမြင်မှန်ပြီးတော့

သံသယကင်းသွားကြပြီလို့ ဒီလိုပြောတာဖြစ်တယ်။ အမြင်မှန်ပြီး သံသယ

ကင်းသွားကြတဲ့ ပဉ္စဝဂ္ဂီငါးဦးကို သူတို့သန္တာန်မှာ ကျန်နေသေးတဲ့

ကိလေသာတွေကုန်အောင် မြတ်စွာဘုရားက ဝါဆိုလပြည့်ကျော်(၅)ရက်နေ့မှာ

ဟောဒီ "အနတ္တလက္ခဏသုတ်" ကို ဆက်ပြီး ဟောကြားတာဖြစ်တယ်။

"အနတ္တလက္ခဏသုတ်" ကို ဟောတာဟာ ခန္ဓာငါးပါးနဲ့ ပတ်သက်ပြီး

အတ္တအယူစွဲမှု 'အတ္တဒိဋ္ဌိ' ပဉ္စဝဂ္ဂီတွေမှာ ရှိသေးလို့လားလို့ တချို့က

ဒီလိုမေးခွန်းထုတ်ကြတယ်။ ပဉ္စဝဂ္ဂိတွေဟာ 'သက္ကာယဒိဋ္ဌိ' လို့ဆိုတဲ့ အတ္တဒိဋ္ဌိ ကင်းသွားပြီ၊ သောတပန်ဖြစ်ပြီ။ အတ္တဒိဋ္ဌိ ကင်းကွာသွားတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေကို အနတ္တလက္ခဏသုတ် ထပ်ဟောလိုသေးသလားလို့ မေးစရာဖြစ်လာတယ်။

ဒီမေးခွန်းနဲ့ပတ်သက်ပြီး မဟာစည်ဆရာတော်ဘုရားကြီး ဟောကြားဖြေရှင်းထားတာကတော့ "ဒိဋ္ဌိ ကိုတော့ အကြွင်းမဲ့ ပယ်လိုက်တာမှန်တယ်၊ သို့သော် 'အသ္မိမာန'လို့ဆိုတဲ့ မာနတရားကျန်နေ သေးတယ်။အဲဒီ မာနတရားပျောက်ကင်းစိမ်ပသောငှာ အနတ္တလက္ခဏသုတ် ကို ဆက်ဟောတယ်လို့ " ဒီလိုဖြေထားတယ်နော်။

နောက်တစ်နည်းအားဖြင့် ပြောမယ်ဆိုရင် 'အနတ္တလက္ခဏ' လို့ ပြောပေမယ့်လို့ အနတ္တ အကြောင်းတစ်ခုထဲကို ဟောတာမဟုတ်ဘူး။ မြတ်စွာဘုရားက အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တ ဝိပဿနာဉာဏ် ကို တိုးမြှင့်ပေးတဲ့အနေနဲ့ ဟောကြားပေးတာဖြစ်တယ်။ ဝိပဿနာဉာဏ် မပါပဲနဲ့ ဘယ်မဂ် ဘယ်ဖိုလ်မှ မရနိုင်ပါဘူး။ သောတာပတ္တိမဂ် သောတာပတ္တိဖိုလ်ရတုန်းကလည်း ဝိပဿနာဉာဏ်နဲ့ပဲ ရသွားတယ်။ အဲဒီ ဝိပဿနာဉာဏ်ရဲ့ အတိုင်းအတာသည် သကဒါဂါမိမဂ် အနာဂါမိမဂ်ဖိုလ်ကို ရစေနိုင်တဲ့ ဝိပဿနာဉာဏ်ရဲ့ အတိုင်းအတာလောက် အဆင့်မြင့်သေးဘူးလို့ ဒီလိုပြောတာဖြစ်တယ်။

ဉာဏ်ဆိုတာက အဆင့်ဆင့်ပဲလေ။ ပိုပြီးရင့်ကျက်ထလာတယ်၊ ပိုပြီးရှင်းရှင်းလာတယ်ပေါ့။ အဲဒါ ကြောင့်မို့ 'အနတ္တလက္ခဏသုတ်' လို့ ဆိုပေမယ့်လို့ ဝိပဿနာကျင့်စဉ်တစ်ခုကို မြတ်စွာဘုရားက ထပ်ရှင်းပြီး ဟောတဲ့သဘောပဲ။ ဝိပဿနာဆိုတာ 'လက္ခဏာရမ္မဏိက ဝိပဿနာ'။ ဝိပဿနာရဲ့ အာရုံသည် 'အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တ' လို့ဆိုတဲ့ လက္ခဏာ(၃)ပါးပဲဖြစ်တယ်။ လက္ခဏာ(၃)ပါးမှာ အနိစ္စ ဆိုတာ ဘယ်သူ့ရဲ့လက္ခဏာလဲဆိုရင် ရုပ်နာမ်ခန္ဓာတို့ရဲ့ လက္ခဏာပဲ ဖြစ်တယ်။ ဒုက္ခဆိုတာဟာလည်း ရုပ်နာမ်ခန္ဓာတို့ရဲ့ လက္ခဏာပဲဖြစ်တယ်။ အနတ္တ ဆိုတာ ဟာလည်း ရုပ်နာမ်ခန္ဓာတို့ရဲ့ လက္ခဏာပဲဖြစ် တယ်။ လက္ခဏာရှုထောင့်ကနေပြီး

သဘာဝ တရား ကို ရှုမြင်သုံးသပ်ကြရတယ်။ အဲဒီ တော့ သဘာဝ တရားကို ရှုတယ်ဆိုတာ လက္ခဏာရှုထောင့်ကနေ ရှုတာပေါ့။

ဒီနေရာမှာ လက္ခဏာ (၂)မျိုးရှိတယ်ဆိုတာ မှတ်ရမယ်။ နံပါတ်တစ်က "သဘာဝ လက္ခဏာ" လို့ခေါ်တယ်။ တရားဓမ္မတွေမှာ အသီးသီး ကိုယ်ပိုင်လက္ခဏာလေးတွေ ရှိတယ်။ Individual characteristic လို့ခေါ်တယ်။ ဥပမာ မာတဲ့သဘော၊ ပျော့တဲ့သဘောဟာ ပထဝီဓာတ်ရဲ့ ကိုယ်ပိုင်အမှတ် အသားဖြစ်တယ်။ အာပေါတို့ တေဇောတို့ ဝါယောတို့နဲ့ မတူဘူး။ အာပေါကယိုစီးတယ်၊ ဖွဲ့စည်းတယ် ဆိုတဲ့ အမှတ်အသား လက္ခဏာရှိတယ်။ တေဇောက ပူမှု အေးမှု ရင့်ကျက်စေမှုဆိုတဲ့ သဘာဝ လက္ခဏာ ရှိတယ်။ အဲဒီ လို ကိုယ်ပိုင်အမှတ်အသား လက္ခဏာလေးတွေကို "သဘာဝ လက္ခဏာ" လို့ခေါ်တာဖြစ်တယ်။ တရားကို တွေ့တယ်ဆိုတာ ဒီသဘာဝ လက္ခဏာကို တွေ့တယ်။

ဝိပဿနာဉာဏ်ဖြစ်လာပြီဆိုတဲ့အခါ အဲဒီ သဘာဝ လက္ခဏာကိုကျော်ပြီး တစ်ဆင့်တက်ပြီး ဘာမြင်တုန်းဆိုရင် "သာမညလက္ခဏာ" မြင်တယ်။ "သာမညလက္ခဏာ" Universal characteristic လို့ခေါ်တယ်။ အများဆိုင်ဖြစ်တယ်။ ဆိုပါစို့၊ အနိစ္စဆိုတာ ပထဝီနဲ့လည်း ဆိုင်တယ်၊ တေဇောနဲ့လည်း ဆိုင်တယ်၊ အာပေါနဲ့လည်းဆိုင်တယ်၊ ဝါယောနဲ့လည်းဆိုင်တယ်၊ ကျန်တဲ့ နာမ်တရားတွေနဲ့လည်း ဆိုင်တယ်။ ဒုက္ခဆိုတာလည်းပဲ သဘာဝ တရား အားလုံးနဲ့ ဆိုင်တယ်။ အနတ္တဆိုတာလည်းပဲ သဘာဝ တရားအားလုံးနဲ့ဆိုင်တယ်။ အဲဒါကြောင့်မို့ အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တဟာ သာမညလက္ခဏာ။ အားလုံးဆိုင် တဲ့ အမှတ်အသားလို့ ဒီလိုပြောလိုတာပေါ့။

အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တ လို့ခေါ်တဲ့ ဒီ သာမည လက္ခဏာကို ရှုမြင်ပြီးဆိုတဲ့အခါကျမှ ဝိပဿနဉာဏ် ဟာ သဘာဝ လက္ခဏာကနေ သာမညလက္ခဏာကို တက်ရောက်ပြီးလို့ ပြောတာဖြစ်တယ်။ ဝိသုဒ္ဓိမဂ် မှာ

ဘယ်လိုပြထားလဲဆိုရင် ပထမမှာ ဝိပဿနာလုပ်ငန်းကို စပြီး အားထုတ်တဲ့ အခါမှာ "ပစ္စတ္တ လက္ခဏာ" အသီးသီးသော ကိုယ်ပိုင် လက္ခဏာတွေကို ရှုမြင်ရတယ်။ အဲဒါက ရုပ်ကိုတွေ့တာ၊ နာမ်ကိုတွေ့တာ။ ရုပ်နာမ်ကိုတွေ့တဲ့အချိန်မှာ မမြဲတဲ့သဘော၊ ဆင်းရဲတဲ့သဘော၊ အစိုးမပိုင်တဲ့ အနတ္တသဘောတွေကို မတွေ့သေးဘူး။

ပထမ စစချင်းတွေ့တာက "ပစ္စတ္တ လက္ခဏာ"။ အသီးသီး ကိုယ်ပိုင်သဘာဝ လက္ခဏာကိုသာ တွေ့တာဖြစ်တယ်။ ပြီးတဲ့အခါမှ သာမညလက္ခဏာဘက်ကို ကူးပြောင်း သွားတာလို့ ဒီလိုပြောတာပေါ့။ ပြောင်းသွားတယ်ဆိုတာ အသိဉာဏ်ရောက်သွားတာ။ သဘာဝ လက္ခဏာ ကို ကျော်ဖြတ်ပြီး သာမည လက္ခဏာထိအောင် အသိဉာဏ် ရောက်ရှိသွားတယ်။ အဲဒီ ကျတော့မှ ယောဂီဟာ ဝိပဿနာလမ်း ကြောင်းပေါ် ပြည့်ပြည့်ဝဝ ရောက်ရှိသွားတယ်လို့ ဒီလိုဆိုလိုတာဖြစ်တယ်။

ဉာဏ်စဉ်နဲ့ပြောမယ်ဆိုရင် နာမရူပပရိစ္ဆေဒဉာဏ်၊ ပစ္စယပရိဂ္ဂဟဉာဏ် ဆိုတဲ့ ဒီဉာဏ်နှစ်ခု အဆင့်မှာ သဘာဝ လက္ခဏာကိုသာသိတယ်။ သာမညလက္ခဏာကို မသိသေးဘူး။ ရုပ်နဲ့နာမ်ကို သဘာဝ ရှုထောင့်ကပဲ မြင်သေးတယ်၊ အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တ မမြင်သေးဘူး။ သဘာဝ ရှုထောင့်က ရုပ်၊ နာမ်၊ ဓမ္မတွေရဲ့ အကြောင်းကိုပဲသိသေးတယ်။ မမြဲတဲ့သဘော၊ ဆင်းရဲတဲ့သဘော၊ အစိုးမပိုင်တဲ့ ဘောတွေကို မမြင်သေးဘူး။

သမ္မသနဉာဏ် ရောက်တဲ့အခါကျမှ မမြဲတဲ့သဘောကို သုံးသပ်မိလာတယ်။ ဆင်းရဲတဲ့ သဘောကို သုံးသပ်မိလာတယ်။ အစိုးမပိုင်တဲ့သဘောကို သုံးသပ်မိလာတယ်။ သမ္မသနဉာဏ်က ထပ်တလဲလဲ သုံးသပ်ပေးလိုက်တဲ့အခါ ဥဒယဗယဉာဏ်ကိုရတယ်။ အဲဒီ အခါမှာ ပိုပြီးတော့ ပြတ်ပြတ် သားသား အဖြစ်အပျက်မြင်လာတယ်။ ဉာဏ်စဉ်က အဲဒီ လို တက်သွားတာ။ အဖြစ်အပျက်မြင်လာတယ်။ အဲဒါကြောင့် "လက္ခဏာရမ္မဏိတ

ဝိပဿနာ" ခေါ်သဘာဝ တရားတွေကို အမှတ်အသား လက္ခဏာရှုထောင့်က မြင်တဲ့ အသိဉာဏ်တစ်မျိုးကို ဝိပဿနာလို့ ခေါ်တာပေါ့။

အဲဒီ မှာသောတပန်ဖြစ်စေတဲ့ ဝိပဿနာကို ကျင့်ကြံအားထုတ်လို့ ပထမအဆင့်အနေနဲ့ သောတပတ္တိမဂ်၊ သောတပတ္တိဖိုလ်ကို ဆိုက်ရောက်တယ်။ အဲဒီလို ဆိုက်ရောက်တဲ့အခါ သကဒါဂါမ်မိမဂ်၊ သကဒါဂါမ်မိဖိုလ်ကို တက်ဖို့ ဘာလုပ်ရတုန်းဆိုရင် ဒီ ဝိပဿနာ လမ်းကြောင်းပေါ်ကိုပဲ ပြန်လျှောက်ရတယ်။ ဒီဝိပဿနာက သောတာပတ္တိမဂ်၊ သောတာပတ္တိဖိုလ်ကို ရစေတတ်တဲ့ ဝိပဿနာထက် ပိုအဆင့်မြင့်တယ်။ ဆိုလိုတာက ပိုပြီး ရှင်းလင်းပြတ်သားစွာ မြင်တယ်ပေါ့။ သကဒါဂါမ်မိမဂ်၊ သကဒါ- ဂါမ်မိဖိုလ် ကို ရပြီးတဲ့အခါ ဝိပဿနာမြင့်ရင် အနာဂါမ်မိမဂ်၊ အနာဂါမ်မိဖိုလ် ကိုရောက်တယ်။ အေး၊ အနာဂါမ်ဖြစ်ပြီးတဲ့အခါ အနာဂါမ်ပုဂ္ဂိုလ်ရဲ့ ဝိပဿနာကို ဆက်ပြီးမြှင့်ရတယ်။ အဲဒီလိုမြှင့်လိုက်တော့မှ အဲဒီ ဝိပဿနာရဲ့ အရှိန်အဟုန်နဲ့ အရဟတ္တမဂ်၊ အရဟတ္တဖိုလ်ရပြီး ကိလေသာတွေ အားလုံး ကုန်သွားတာဖြစ်တယ်။

*